

Velkommen til naturskoven i Bjerge Skov

Turen omkring naturskoven og Elverdam

Gul rute (ca. 2 km)

Fra P-pladsen ved Bjerre Skovvej følges stien langs bækken ved "Elverdam" - ofte kaldet Bjerge Skovsø. Mod nord ses en bevoksning af ca. 70 årige nordamerikanske douglasgran og sitkagran, der begge trives fint i Danmark.

Elverdam fremstår i dag som en smuk skovsø, og det er ikke umiddelbart til at se, at der faktisk er tale om en kunstig sø. Den blev anlagt i starten af 1940'erne ved hjælp af arbejdskraft fra den statslige ungdomslejr på Møgelkær.

Hvis du følger dæmningen syd om søen og videre ad Søholtvej har du udsigt over naturskogsområdet.

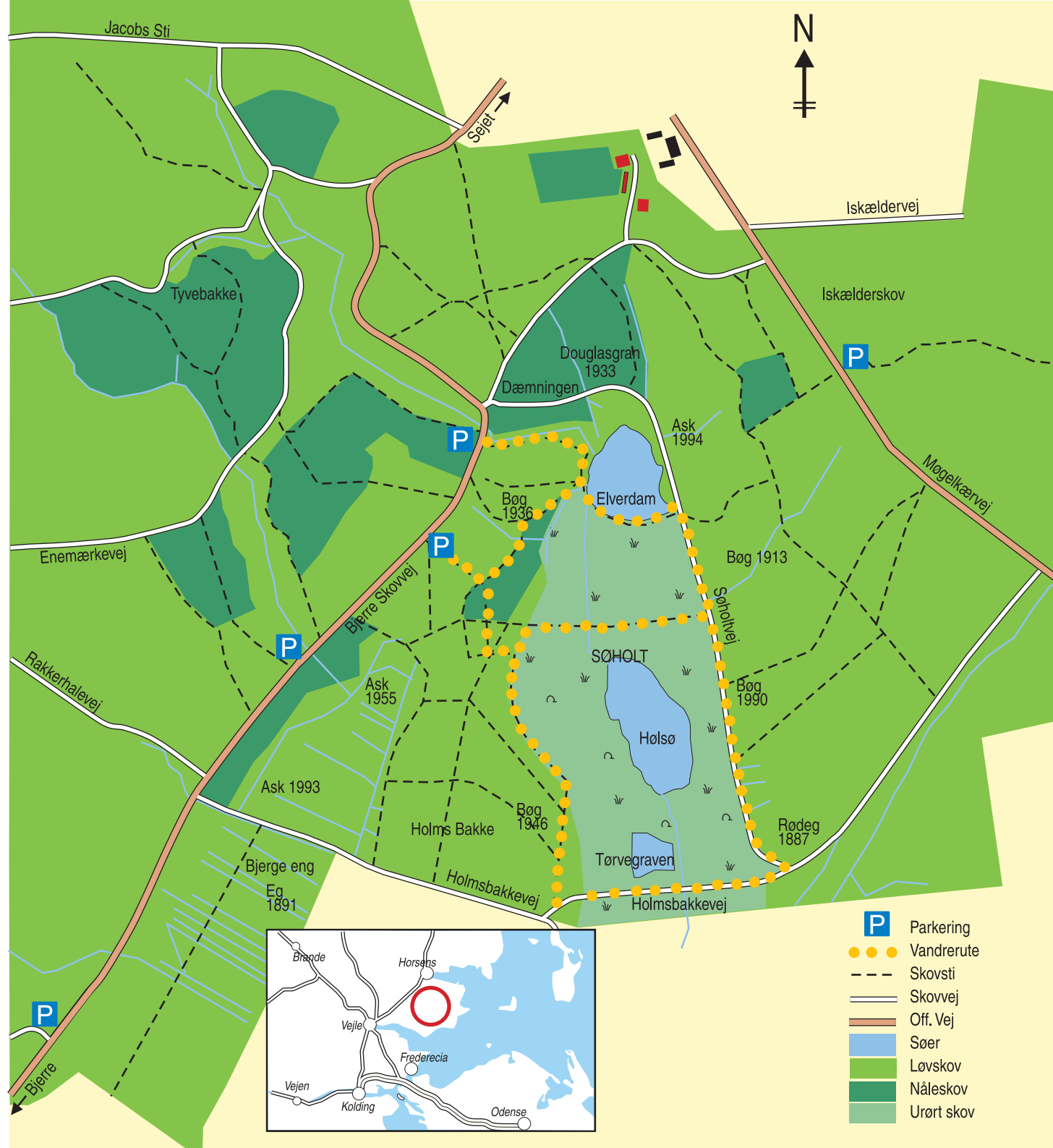
Langs Søholtvej ses mod øst bølgebevoksninger fra 1913 med en tæt selvforyngelse fra 1990. Selvforyngelse betyder, at det er frø fra stedets gamle træer, der har sået sig selv og vokser op som næste generation.

Turen fortsætter mod vest ad Holmsbakkevej, hvor du passerer den dæmning, der er anlagt for at hæve vandstanden på naturskogsarealet.

Fra Holmsbakkevej går ruten mod nord ad en skovsti gennem en bevoksning af bøg. Øst for vejen ses et lille område, der allerede har været urørt i mange år. Det ses på de døde og døende træer med mange spættehuller og svampe. Om 100 år vil den nye naturskov, måske ligne dette lille skovstykke. Turen kan nu afsluttes ved enten at gå gennem den dyrkede skov til p-pladsen eller fortsætte tilbage til Elverdam.

Elverdammen ved Søholt

Naturskoven

Skov- og Naturstyrelsen ønsker at bevare de naturskove der er tilbage i Danmark og skabe nye for fremtiden. Der er desværre ikke meget "urskov" tilbage i Danmark, da den danske skov har været dyrket i flere århundreder. Efter Danmark tiltrådte konventionen om biodiversitet (mangfoldigheden af dyr og planter) i Rio de Janeiro i 1992 er der udpeget en række områder, hvor skovene enten får lov at ligge urørt hen eller hvor der kun foretages en meget begrænset drift. Da det især er de fugtige levesteder der mangler i den dyrkede skov, fordi de danske skove gennem årtier er blevet afvandet, er der sat særlig fokus på dette ved udvælgelsen af naturskovsområder. Der er i alt udpeget 17.000 ha naturskov i Danmark.

I Bjerge skov er Søholt mose på 11 ha syd for Elverdam udpeget som naturskov. I 1998 blev rødgranbevoksningen fra 1957 derfor fældet. Siden har området ligget urørt hen.

Hvordan vil området se ud om 20 år?

Arealet er til den tid blevet meget fugtigt. Måske vil der være et mindre område med åbent vand – en lille skovsø. De efterladte grene fra den gamle rødgranbevoksning vil ikke længere kunne ses i den høje vegetation af urter og græsser. De første nye plantearter har luftbårne frø, f.eks. Stor Nælde, Tidsel, Almindelig Gederams og Ladden Dueurt. Desuden vil der komme Mose-Bunke og Lyse-Siv, fordi arealet er fugtigt. Hindbær og Skov-Galtetand vil brede sig en overgang, for igen at forsvinde i den konstante konkurrence om lys og næring. De åbne områder i naturskoven med mange blomsterplanter vil være levested for mange insekter, f.eks. sommerfugle. De første træer vil være Birk og El, som er meget lyskrævende. Senere vil Ask – især på de fugtige steder - og også Bøg og Ahorn overtage pladsen. De skyggetålende arter vil på nogle steder udkonkurrere de lyskrævende arter. Buske som Pil, Hassel og Hyld vil blive almindelige arter ligesom Benved og Hvidtjørn. Om måske 100 år vil det være en skov med særligt mange forskellige træarter og buske. De døde og døende træer bliver gode levesteder for svampe og hulrugende fugle, som for eksempel spætter. Arealet vil se "rodet" og "urskovsagtig" ud, efterhånden som gamle grene og træer ligger til langsomt henfald i skovbunden.

Randbøl Statsskovdistrikt overvåger i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og lokalhistorisk interesserede løbende udviklingen i området.

Hvis du vil vide mere

Bjerge skov

Lige midt i Bjerre Herred ligger Bjerge Skov højt hævet over det omkringliggende landskab. Skoven er på 282 ha. På den flade del af skoven mod nord og øst vokser især eg og ask i den stive lerjord. På den centrale og meget bakkede del, er jorden mere muldet og overvejende bevokset med bøg og nåletræ. I den sydvestlige del af skoven ligger Bjerge eng, som i 1891 og herefter blev tilsået med egetræer, der nu er meget store og seværdige. Det har altså taget cirka 100 år at skabe en skov, som man kunne tro har ligget her „aldrig“.

Praktiske oplysninger

Til fods må du færdes overalt udenfor hegnede områder hele døgnet.

Du må cykle på veje og stier.

Din hund er velkommen i skoven, **hvis** den føres i snor af hensyn til vildtet og andre skovgæster. De nærmeste hundeskove findes i Kærskoven ved Ølsted og i Grund Skov ved Stouby. Her må hunden løbe frit, men under fuld kontrol.

Større arrangementer

Hvis du ønsker at bruge Bjerge Skov til et større arrangement eller en speciel aktivitet skal du første søge tilladelse. Det kan du få ved at kontakte statsskovdistriktet.

Med venlig hilsen

Skov- og Naturstyrelsen
Randbøl Statsskovdistrikt
Førstballevej 2
7183 Randbøl

Tlf. 75 88 31 99
Fax 75 88 31 77
E-mail: d65@sns.dk
www.sns.dk/randboel

Skov- og Naturstyrelsen
der hører under Miljøministeriet, forvalter arealer
over hele landet, og driften heraf tilgodeser både
friluftsmål, produktionshensyn og beskyttelse af
natur og kulturværdier.
Besøg os på www.skovognatur.dk

Naturskoven i Bjerge Skov

Foto: Lise Kjær Poulsen, Forsideillustration: Leo Nielsen. Kort: Bodil Nielsen. Tryk: Phoenix Trykkeriet A/S. Oplag: 2.000. 2003

Skov- og Naturstyrelsen
Randbøl Statsskovdistrikt

